

**Česká školní inspekce
Plzeňský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIP-818/19-P

Název	Dětský domov, Tachov
Sídlo	Petra Jilemnického 576, 347 01 Tachov
E-mail	dd.tachov@atlas.cz
IČ	70842558
Identifikátor	600028801
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Zdeněk Kropáč
Zřizovatel	Plzeňský kraj
Místa inspekční činnosti	Petra Jilemnického 576, 347 01 Tachov Kostelní 67, 347 01 Tachov
Termín inspekční činnosti	18. 10. – 22. 10. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného dětským domovem podle § 174 odst. 2 písm. b) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákona č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a souvisejících a prováděcích právních předpisů, které se vztahují k poskytování vzdělávání a školských služeb.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu školského zařízení a jeho souladu s právními předpisy podle §174 odst. 2 písm. c) školského zákona, ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Výchova a vzdělávání v Dětském domově, Tachov (dále „DD“ nebo „zařízení“) probíhají ve dvou místech pro poskytování služeb. Tři rodinné skupiny jsou umístěny v areálu DD v ulici Petra Jilemnického obklopené upravenou zahradou, jedna se nachází v bytové jednotce v Kostelní ulici. Zařízení disponuje pěti sociálními byty, z nichž tři jsou aktuálně využity k bydlení pro zletilé nezaopatřené osoby.

K datu inspekční činnosti bylo v zařízení umístěno 31 dětí. Předškolní vzdělávání a plnění povinné školní docházky probíhá ve školách v Tachově, starší děti dojíždějí do středních škol v Plané, Boru a Plzni. Z celkového počtu mělo 17 dětí diagnostikovány speciální vzdělávací potřeby (dále „SVP“).

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel zařízení (dále „ředitel“) splňuje zákonem stanovené podmínky pro výkon své pracovní pozice. Vizi a záměry DD zpracoval do koncepce rozvoje, která se zaměřuje převážně na vhodnou náplň volného času dětí, spolupráci a kontakt s rodinou, začlenění se do běžného života i společnosti a dokončení co nejvyššího stupně vzdělání. Pro dosažení své vize provádí konkrétní kroky, které postupně vedou k realizaci vytýčených úkolů. Vedení DD zabezpečuje ředitel spolu se svým zástupcem. Společně zajišťují plánování a organizaci chodu zařízení, vytvářejí vhodné podmínky pro rozvoj pozitivních vztahů mezi všemi zaměstnanci i dětmi. Některé organizační a kontrolní pravomoci ředitel delegoval na určené vychovatele (např. v případě uvádění a podpory nově nastupujících a začínajících vychovatelů).

Vzdělávání dětí umístěných v DD vychází ze školního vzdělávacího programu (dále „ŠVP“), který zohledňuje reálné podmínky a možnosti zařízení. Důraz je kladen zejména na rozvoj klíčových kompetencí a jejich praktické využití v dalším životě po odchodu ze zařízení nebo při návratu do biologické rodiny či umístění do náhradní rodinné péče. Aktivity dětí a pedagogických pracovníků jsou plánovány v ročním plánu činností, s kterým však nekorespondují formálně zpracované týdenní plány. Týdenní plány činností neobsahují stanovení výchovně vzdělávacích metod a forem práce potřebných k dosažení cílů ŠVP a nejsou vhodně propojeny s cíli stanovenými v programech rozvoje osobnosti dětí (dále „PROD“). Dosažení cílů a účinnost postupů v nich stanovených nejsou ve spolupráci s jednotlivými dětmi pravidelně vyhodnocovány. Plán hospitační a kontrolní činnosti byl ředitelem průběžně realizován. Vykazuje ale nižší efektivitu, která se projevuje neidentifikováním některých nedostatků, např. neprůkazných záznamů v knihách denní evidence, formálního plánování týdenních činností, nepravidelného vyhodnocování PROD.

V personální oblasti došlo od poslední inspekční činnosti k částečné obměně pedagogických pracovníků. Dětem nechybí mužský vzor, v DD působí kromě ředitele i další vychovatelé. Čtyři pedagogičtí pracovníci nesplňovali v termínu inspekce podmínku odborné kvalifikace. Ředitel doložil, že vyvinul úsilí k získání kvalifikovaného vychovatele pomocí inzerce. Další vzdělávání pedagogických pracovníků není plánováno a realizováno s ohledem na jejich potřeby a na potřeby zařízení. V hodnoceném období absolvovali pedagogové pouze minimum vzdělávacích akcí.

Aktuální informace o dětech si vychovatelé předávají písemně prostřednictvím záznamů průběhu dne do knih denní evidence jednotlivých rodinných skupin. Informace o činnosti DD jsou zveřejňovány ve výročních zprávách a na webových stránkách zařízení. Osobní dokumentace každého dítěte je vedena systematicky, podklady k dovolenkám dětí a dalším pobytům mimo zařízení jsou důsledně sledovány.

Vedení DD se daří udržovat, naplňovat a zlepšovat příznivé materiální a finanční podmínky pro výchovně vzdělávací činnosti a bezproblémový pobyt zapsaných dětí, včetně dětí se SVP. Ložnice jsou vkusně zařízené a vyzdobené, připomínají dětské pokoje v běžné rodině. Každé dítě v nich má své soukromé místo i možnost uzamknutí osobních věcí. Obývací pokoje jsou vhodně přizpůsobeny k mimoškolním aktivitám, hrám i přípravě na vyučování. Všechny rodinné skupiny jsou zařízeny domácími spotřebiči a výpočetní technikou s připojením na internet. Vybavení pro volnočasové aktivity dětí je na velmi dobré úrovni a využívá se v rámci výchovně vzdělávacích činností. K objektu DD patří dvůr a zahrada s herními prvky. Z fyzické prohlídky prostor DD vyplývá, že vstupy do budov jsou zajištěny proti vniknutí cizích osob. Děti jsou pravidelně seznamovány s pravidly bezpečnosti a ochrany zdraví při činnostech v budovách i mimo ně.

Pro zajištění vzdělávacích potřeb dětí zařízení spolupracuje se zřizovatelem, státní zástupkyní, školami, ve kterých se žáci vzdělávají, jinými DD a dalšími organizacemi. V případě potřeby kooperuje DD také s odbornými lékaři, zdravotnickými zařízeními, Policií ČR, pracovníky orgánu sociálně právní ochrany dětí, se středisky výchovné péče, Dětským diagnostickým ústavem Plzeň a soudy.

Spolu s prostředky státního rozpočtu na platy, příspěvkem na provoz z rozpočtu zřizovatele, dárkami státní sociální podpory a příspěvkem na úhradu péče využívá DD také finanční prostředky z doplňkové činnosti a finance získané prostřednictvím sponzorských darů, z nichž jsou zajišťovány např. sportovní akce, výlety a zážitkové programy pro děti.

Ve vlastní jídelně je zabezpečeno celodenní stravování dětí. V rámci přípravy na samostatný život mají děti možnost získávat praktické návyky a zkušenosti při přípravě pravidelných svačin a večeří v rodinných skupinách.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Naplňování vzdělávacích cílů a výstupů stanovených v ŠVP bylo v průběhu inspekční činnosti sledováno a hodnoceno ve všech rodinných skupinách. Hlavním úkolem ve výchovně vzdělávací oblasti bylo vedení dětí k získání kompetencí, které jim umožní co možná nejlepší společenské a profesní zařazení a vlastní samostatný život. Primární cíl výchovně vzdělávací činnosti je zaměřen na poskytování takové míry autonomie rodinných skupin, aby se jejich každodenní život co nejvíce přibližoval životu běžné domácnosti.

V průběhu sledovaných činností pedagogové vycházeli z dosavadních znalostí individuálních potřeb jednotlivých dětí. Respektovali jejich specifické problémy, přistupovali k nim empaticky. Pozitivní motivací vedli děti k plnění pravidelných denních činností, ke správné životosprávě a ke zdravému životnímu stylu. Zavedené a dětmi dodržované správné pracovní návyky, společně s aktivitami cílenými na kultivaci vztahů mezi dětmi, vytvářely vhodný předpoklad pro rozvoj pracovních i sociálních kompetencí. Příjemné klima rodinných skupin příznivě ovlivňovala klidná a pohodová atmosféra. Děti měly dostatek času i prostoru k relaxaci ve formě volných her nebo činností, k rekreaci, zájmovým činnostem a sportovnímu vyžití. Byly motivovány k samostatnému řešení problémů, k odpovědnosti za výsledek své práce, k dokončení zadaného úkolu, k dodržování pořádku. Podporovány byly i další kompetence, zejména komunikativní a k učení. U všech aktivit pedagogové děti povzbuzovali, motivovali a průběžně slovně hodnotili, čímž jim poskytovali potřebnou zpětnou vazbu. Kladli důraz na rozvoj sociální gramotnosti, udržování rodinných vazeb, upevňování hygienických návyků, utváření morálních postojů, norem a hodnotového systému. Ve všech realizovaných činnostech bylo patrné propojení

s reálným životem. Způsob výchovného působení ze strany vychovatelů včetně ředitele ve výchovných činnostech byl neformální a zcela samozřejmý.

Děti byly vedeny ke zvládnutí běžných situací souvisejících např. s pravidelnou domácí přípravou na školu, sebeobsluhou, s péčí o pořádek a čistotu v bytě, s prostíráním k večeři a s péčí o mladší děti ve skupině, což napomáhá k utváření pozitivních sociálních vztahů. Vychovatelé citlivě reagovali na aktuální rozpoložení dětí, srozumitelně formulovali svá očekávání a vhodně přizpůsobovali obsah vzdělávání potřebám dětí. Zpravidla shrnuli průběh činností a stručně zhodnotili chování dětí. V případě potřeby účelně vedli děti k uvědomění si pravidel rodinné skupiny nebo zařízení. Vlastní sebehodnocení dětí či jejich vzájemné hodnocení probíhalo spíše nahodile.

Při osobních rozhovorech s dětmi převažovalo pozitivní hodnocení jejich pobytu v zařízení, vyjadřovaly zejména svou spokojenost s přístupem pedagogů a jejich zájmem o ně samotné. Děti nejsou omezovány v přijímání návštěv, kterými udržují kontakt se svým nejbližším sociálním okolím a posilují kamarádké vztahy nad rámec volných vycházek a dovolenek. Možnost volných vycházek je dětmi využívána především k setkávání s kamarády a k individuálnímu trávení volného času. Z rozhovorů s dětmi vyplynulo, že pravidelné hodnocení činností jsou realizovány obvykle při společném večerním setkávání. K posuzování chování a jednání dětí je využíváno pravidelné hodnocení, kterým jsou zjišťovány příčiny a důsledky s cílem posilovat v dětech pozitivní jednání a chování. Rozhovory s dětmi ukázaly, že se v hodnocení orientují, jsou dobře informovány, za které chování jim bude uděleno příslušné opatření ve výchově. Výchovné postupy jsou používány vždy s ohledem na individualitu dítěte, jsou přiměřené jeho chování i možnostem. Dětem je umožněno se k nim písemně vyjádřit.

Přestože oblast prevence rizikového chování byla zpracována spíše formálně, z rozhovorů se zaměstnanci i analýzy průběhu vzdělávacího procesu bylo zřejmé, že případné signály rizikového chování jsou monitorovány a podle potřeby bezodkladně řešeny.

Vzdělávání dětí připravujících se na budoucí povolání a zletilých nezaopatřených osob se uskutečňuje s důrazem na jeho úspěšné dokončení. Zletilí jsou systematicky vedeni k péči o domácnost a zajištění jejího chodu. Posilování jejich zodpovědnosti a samostatnosti i kompetencí pro začlenění do běžného života po ukončení péče je v zařízení účelně promyšlené.

Děti byly při přijetí do DD prokazatelným způsobem seznámeny se svými právy a povinnostmi a s režimem zařízení. Práva a povinnosti dokázaly děti při rozhovorech interpretovat, sdělovaly, že jim rozumí a vědí, kde je mají v případě potřeby dohledat. Sourozenci jsou zařazováni do jedné rodinné skupiny. Většina činností se odehrává za účasti všech členů rodinné skupiny podobně jako v početné rodině.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Zařízení se cíleně zabývá výsledky výchovy a vzdělávání, podporuje rozvoj osobnosti dětí. Pravidelně sleduje psychosomatický stav umístěných dětí a vede o nich průběžné záznamy v jejich osobní dokumentaci. Systém hodnocení je primárně založen na individuálním přístupu ke každému dítěti. Pedagogové monitorují vztahy mezi dětmi v rodinných skupinách a sledují vlivy, které na ně působí. Uplatňují především průběžné slovní hodnocení. Pozitivně je hodnocen zejména důraz na samostatnost dětí, vzájemnou pomoc a prohlubování sourozeneckých vztahů nebo pomoc starších dětí mladším. Děti jsou vychovateli vedeny k hospodaření s penězi, mohou o jejich využití rozhodovat, čímž je u nich podporována finanční gramotnost.

Zaměstnanci a děti spoluvytvářejí svým chováním a jednáním atmosféru pohody a klidného zázemí. Aktivní zapojování dětí do činností souvisejících s modernizací a estetizací budov a zahrady DD rozvíjí zejména jejich pracovní a sociální kompetence.

Při vyhodnocování působení výchovných strategií pedagogové spolupracují, snahou je zlepšovat výsledky každého dítěte. Informace o dětech uvedené v PROD nejsou aktivně využívány v pedagogické praxi.

Průběžné výsledky vzdělávání ve školách, které děti navštěvují, jsou vychovateli svědomitě sledovány při každodenní přípravě na vyučování. Pedagogové se také pravidelně informují ve školách o prospěchu a chování dětí, dochází na třídní schůzky, náznaky školní neúspěšnosti jsou operativně řešeny. Dětem s výukovými problémy je věnována ze strany pedagogů zvýšená a především individuální pozornost při přípravě na vyučování. Osoby zodpovědné za výchovu jsou o průběhu a výsledcích vzdělávání informovány zejména prostřednictvím telefonických nebo osobních kontaktů. Podle možností zařízení podporuje osobní, telefonický i písemný kontakt dítěte s jeho biologickou rodinou.

Pochvaly, které jsou pro děti výrazně motivační, jsou v porovnání s opatřeními ve výchově uloženými za prokázané porušení povinností vymezených vnitřním řádem četnější. Negativní projevy chování dětí jsou potlačovány převážně uplatňováním rozhovorů a sebehodnocením dětí.

Přínosem pro rozvoj sociálních kompetencí dětí je trávení volného času a navštěvování zájmové činnosti mimo zařízení a smysluplně realizované víkendové a především prázdninové pobyty ve spolupráci s externími organizacemi. Aktivity jsou pestré a pro rozvoj a socializaci dětí a prezentaci zařízení přínosné. Zapojení dětí do různých akcí, každoroční pořádání „Dne s námi“, vystoupení pro seniory apod. umožňuje dětem integraci mezi veřejnost a navazování a rozvíjení vztahů s vrstevníky v přirozeném sociálním prostředí, což má pozitivní dopad na zvyšování kvality poskytovaného vzdělávání.

Na odchod ze zařízení jsou děti a zletilí postupně připravováni. Další vývoj dětí i zletilých osob je po jejich odchodu z DD sledován. Intenzita kontaktů je dána zejména jejich zájmem. Průběžně a především před dosažením zletilosti je dětem zdůrazňován význam úspěšného dokončení jejich studia, v němž jsou ze strany DD plně podporovány.

Zařízení vytváří dětem bezpečné prostředí, a to zejména vstřícným přístupem pedagogických pracovníků a jejich schopností naslouchat problémům dětí. Pedagogové respektují jejich specifické potřeby a zabývají se jimi.

Závěry

Vývoj školského zařízení

Během posledních tří let školské zařízení průběžně zlepšovalo materiální podmínky. Byly obnoveny interiéry prostor pro jednotlivé rodinné skupiny, zakoupeno nové vybavení kuchyně, zrekonstruována jídelna, koupelny a sociální zařízení.

Byla zajištěna nová bytová jednotka pro jednu rodinnou skupinu, zřízeno pět sociálních bytů pro zletilé nezaopatřené osoby, terapeutická místnost a zahradní altán pro volnočasové aktivity.

Zvýšil se počet umístěných dětí předškolního a mladšího školního věku.

Silné stránky

Ředitel aktivně vyhledává možnosti získání dalších finančních prostředků a věcných darů na činnost a provoz zařízení, které jsou přínosem ke zkvalitňování podmínek pro výchovně vzdělávací činnost a poskytování služeb dětským domovem.

Dětský domov efektivně spolupracuje s dalšími subjekty a vytváří tak příležitosti k navazování vrstevnických vztahů mimo zařízení prostřednictvím široké účasti dětí v externích zájmových a volnočasových aktivitách.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

Obsah vzdělávání stanovený ve školním vzdělávacím programu dětského domova je pouze formálně provázán s dalšími strategickými dokumenty, což ztěžuje plánování činností zařízení a vyhodnocování výsledků vzdělávání dětí.

Vedení zařízení neprovádí systematicky kontrolu výchovně vzdělávacích činností a vyhodnocování pedagogických procesů.

Elektronický informační systém zařízení není dostatečně využíván k zaznamenávání informací o výchovně vzdělávacím procesu, situaci v rodinných skupinách a vyhodnocování programů rozvoje osobnosti dítěte.

Méně efektivní práce s programy rozvoje osobnosti dítěte neposkytuje podporu pro komplexní plánování všestranného rozvoje osobnosti dítěte.

Pedagogičtí pracovníci dlouhodobě nerozvíjejí své odborné kompetence prostřednictvím dalšího vzdělávání v oblasti náhradní výchovy.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

Zkvalitnit metodické vedení pedagogických pracovníků, systematicky a důsledně monitorovat, vyhodnocovat a provádět hospitační a kontrolní činnost ze strany ředitele zařízení. V případě zjištění nedostatků přijímat a realizovat účinná opatření k jejich odstranění.

Efektivně využívat vnitřní elektronický systém pro vedení dokumentace s cílem zpřehlednit evidenci, předávání informací o dětech a průběhu jejich vzdělávání.

Pravidelně a systematicky vyhodnocovat a spolupodílet se na zpracování programů rozvoje osobnosti dítěte všemi pedagogickými pracovníky.

Propojit a realizovat kompetence dětí deklarované ve školním vzdělávacím programu se stanovenými cíli v programech rozvoje osobnosti dětí a aktivitami k jejich dosažení v týdenních programech výchovně vzdělávací činnosti.

Podpořit rozvoj odborných kompetencí v oblasti ústavní výchovy zajištěním dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti speciální pedagogiky a prevence rizikového chování.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školského zařízení ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Zřizovací listina příspěvkové organizace Dětský domov, Tachov vydaná Plzeňským krajem dne 31. srpna 2001, čj. 527/01, včetně Dodatků č. 1 – č. 13
2. Jmenování na vedoucí pracovní místo ředitele Dětského domova, Tachov vydané hejtmánem Plzeňského kraje 26. června 2012, čj. ŠMSpers./62/12
3. Dodatek ke jmenování čj. ŠMSpers./62/12 ze dne 20. 05. 2015
4. Osvědčení o absolvování Kvalifikačního studia pro ředitele škol a školských zařízení vydané NIDV Plzeň dne 21. 10. 2014
5. Koncepční záměr rozvoje zařízení 2019 – 2021 ze dne 1. 10. 2019
6. Vnitřní řád Dětského domova, Tachov platný ve školním roce 2018/2019
7. Školní vzdělávací program Dětského domova, Tachov platný ve školním roce 2018/2019
8. Minimální preventivní program 2019/2020
9. Osobní dokumentace dětí umístěných ve školském zařízení v době kontroly včetně programů rozvoje osobnosti dítěte, opatření ve výchově a žádostí zákonných zástupců o povolení pobytu mimo zařízení
10. Jednací protokol vedený ve školním roce 2019/2020
11. Kniha úředních návštěv vedená ve školním roce 2019/2020
12. Kniha ostatních návštěv vedená ve školním roce 2019/2020
13. Výroční zpráva za školní rok 2018/2019
14. Zápisy z jednání pedagogické rady od 1. 9. 2018
15. Týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti od 1. 9. 2018
16. Knihy denní evidence zařízení od 1. 9. 2018
17. Účetní výkazy k 31. 12. 2018
18. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků na školní rok 2019/2020
19. Personální dokumentace zaměstnanců
20. Kniha úrazů

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitel školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Plzeňský inspektorát, Koperníkova 26, 301 00 Plzeň, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.p@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

„OTISK ÚŘEDNÍHO RAZÍTKA“

Mgr. Jitka Křížková, MBA školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Jitka Křížková, MBA v. r.

Mgr. et Mgr. Jitka Černá, školní inspektorka

Mgr. et Mgr. Jitka Černá v. r.

Mgr. Petra Holopírková, kontrolní pracovnice

Mgr. Petra Holopírková v. r.

Ing. Drahuše Šefčíková, školní inspektorka

Ing. Drahuše Šefčíková v. r.

V Plzni 11. 11. 2019

Datum a podpis ředitele školského zařízení potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

„OTISK ÚŘEDNÍHO RAZÍTKA“

Mgr. Zdeněk Kropáč,
ředitel školského zařízení

Mgr. Zdeněk Kropáč v. r.

V Tachově 11.11.2019